Govor predsednice Republike Slovenije Nataše Pirc Musar
na slovesnosti ob 40-letnici vpisa Škocjanskih jam na seznam svetovne dediščine pri Unescu in ob 30-letnici ustanovitve regijskega parka Škocjanske jame

Lipica, 24. november 2026

Velja govorjena beseda.

Spoštovana direktorica Polona Kovačič,
spoštovane županje in spoštovani župani kraških občin,
spoštovani znanstveniki, jamarji, varuhi naravne in kulturne dediščine,
spoštovani visoki gosti.

Škocjanske jame so dih jemajoča stvaritev narave, večna igra kamna in vode. Mar ni njuno sožitje čudež? Moč vode, da v kamnu ustvari mogočno praznino, in drobne kapljice, ki ustvarjajo najkrhkejše kapniške oblike.

Kje je tu človek? Človek sprejema odločitve. Ohraniti ali uničiti. Le znanje, spoštovanje in preseganje ozkih interesov vodijo v odločitev, da bomo nekaj ohranili. Narave si ne bomo podredili, ne pripada nikomur. S svojo močjo nas vedno znova opomni, kako krhko je naše življenje, ko ji želimo kljubovati. Človek na Krasu pozna moč narave. Morda so ga prav uganke, ki jih skriva Kras, že v pradavnini privabile, da si je tu ustvaril dom. Pa ne le to. Le malo naravnih pojavov je tako tesno povezanih z imenom dežele, da ime pokrajine postane mednarodni znanstveni izraz. Beseda kras, ki jo danes uporabljajo po vsem svetu, izvira iz našega Krasa, klasičnega krasa.

Pogumni domačini so se prvi spuščali v globine jame in ob reki Reki odkrivali neznano, korak za korakom po strmih poteh, prek brzic in slapov. Niso vedeli, kaj jih čaka ter ali bodo spet videli svoje domače. Njihov uspeh je bil plod tovarištva, vztrajnosti in strahospoštovanja do jame. Poznali so naravne ritme reke Reke in vedeli so, kdaj jih bo spustila v temne globine jame.

Podobna je bila pot, ki ste jo začeli pred štiridesetimi in več leti. Nekateri ste danes tu z nami, kar me izjemno veseli. To je priložnost za obujanje spominov, ki ne smejo v pozabo. Pred štiridesetimi leti ste sprejeli pomembno odločitev. Z današnjega vidika ste bili vizionarji, morda so vam takrat dejali, da ste naivni. Verjamem, da pot do tu ni bila vedno lahka.

Škocjanske jame so bile leta 1986 kot prvo spomeniško območje v Sloveniji vpisane na seznam svetovne dediščine. Že ta vpis je pomenil izjemno delo in pomemben korak k sistemskemu in pravnemu varstvu območja. Kmalu za tem smo kot mlada država na začetku 90. let stopili na samostojno pot. Prav v tistem času vam je uspelo postaviti trdne temelje za upravljanje Škocjanskih jam kot svetovne dediščine. Sprejetje Zakona o regijskem parku Škocjanske jame ni bilo samoumevno. Ne le predstavniki stroke in

01 478 12 09, gp.uprs@up-rs.si, Erjavčeva 17, SI-1000, Ljubljana

politike, temveč ste k temu bistveno prispevali tudi domačini, ki ste podprli ustanovitev zavarovanega območja.

Škocjanske jame so kot mokrišče mednarodnega pomena in biosferno območje včlanjene tudi v druge Unescove programe, v primeru uspešne kandidature pa bo območje postalo tudi del mreže svetovnih geoparkov kot čezmejni geopark Kras – Carso. Javni zavod je eden od ključnih nosilcev znanja in tehnik kraške suhozidne gradnje, nesnovne dediščine človeštva. S svojim delom se javni zavod vključuje tudi v dejavnosti Unescovih kateder. Toliko članstev v Unescu ima malo območij na svetu. Velika mednarodna prepoznavnost je plod večletnega predanega dela posameznic in posameznikov ter pomeni odgovornost za nadaljnje delo.

Spoštovane sodelavke in spoštovani sodelavci, domačinke in domačini parka ter vsi, ki ste prispevali in še prispevate k uspehu Škocjanskih jam.

Ko s svojim delom gradite svetovno prepoznavnost Škocjanskih jam in širite znanje, ne predstavljate le Krasa in Škocjanskih jam, temveč predstavljate Slovenijo, zato smo vam neizmerno hvaležni in ponosni na vas. Svetu sporočate, da je Slovenija verodostojna partnerica Unesca ter da naše in hkrati vaše delo temelji na strokovnih in pravnih podlagah, razumevanju in sodelovanju, s čimer zagotavljamo spoštovanje in izvajanje mednarodnih konvencij.

Reka teče dalje, ustvarja nove poti, kapljice vode tvorijo bleščeče kristale. Človeška radovednost in želja po znanju sta brezmejni. Tako kot se nadaljuje iskanje skrivnostnih podzemnih poti, se mora nadaljevati tudi vlaganje v širjenje znanja, predvsem pa spoštovanje, do narave in drug do drugega. Kot je zapisal že Goethe, je narava edina knjiga, ki na sleherni strani prinaša veliko vsebino.

Na vseh nas je, da vsak po svoji moči in skupaj prispevamo k ohranjanju Škocjanskih jam kot dediščine, pomembne za vse človeštvo in vse generacije.